

آسیب شناسی کالبدی- فضایی ناشی از مهاجرت در بافت فرسوده با استفاده از GIS (مطالعه موردی؛ بافت قدیم شهر دزفول)¹

مسعود صفائی پور، علی شجاعیان، محمد شکوهی اصل*

- 1- استادیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه شهید چمران اهواز،
دانشکده علوم زمین، Safaee_p@scu.ac.ir
 - 2- عضو هیئت علمی گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه شهید چمران
اهواز، دانشکده علوم زمین، shojaian@scu.ac.ir
 - 3- دانش آموخته دانشگاه شهید چمران و عضو پایگاه مشترک و دفتر نمایندگی
کمیسیون ملی یونسکو-دزفول.
- 09163417056 ، shokuhi_m1@yahoo.com

چکیده

ساخت و سیمای کالبدی-فضایی شهر بازتابی از ساختار جمعیتی و اجتماعی-اقتصادی ساکنان آن می‌باشد. امروزه این ساختار کالبدی در بافت قدیم که نقش هویت بخشی شهرها را برعهده دارد، در پی تحولات ساخت اکولوژی اجتماعی ناشی از نوسانات جمعیتی و پراکنش نامتعادل و نامتوازن جمعیت آسیب‌پذیر گردیده است. بر مبنای طرح مسئله، فرض تحقیق آن است که به نظر می‌رسد بین جابجایی‌های جمعیتی (مهاجرت) بافت قدیم شهر با تسریع روند فرسودگی کالبدی-فضایی بافت قدیم رابطه معناداری وجود دارد. روش تحقیق تحلیلی-توصیفی بوده و روش گردآوری اطلاعات، به صورت کتابخانه‌ای و برداشت‌های میدانی (پرسشنامه، مصاحبه و پیمایش) می‌باشد. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که به دلیل تغییر در ساختار جمعیتی ناشی از جریانات مهاجرتی، از یک طرف رابطه بین توده و فضا به هم خورده و فشار زیادی بر فضای بافت را موجب شده و از طرف دیگر با جایگزین شدن مهاجرین جدید، فاصله طبقاتی افزایش یافته و باعث ناپایداری و آسیب‌های فرسایشی و ساختاری فضاهای کهن شهر شده است. نتیجه حاصل از تحلیل آن است که جانشین شدن اقشاری با پایگاه اجتماعی-اقتصادی نازل به جای شهروندان متمکن و اصیل بافت قدیم، باعث بروز مشکلات و آسیب‌های کالبدی-فضایی در بافت گردیده و نهایتاً باعث شده تا روند فرسودگی و پژمردگی بافت در یک چرخه بسته قرار گیرد. در پایان با توجه به یافته‌های پژوهش راهکارهایی اساسی ارائه گردید.

واژگان کلیدی: مهاجرت، آسیب‌های کالبدی-فضایی، اکولوژی اجتماعی، بافت قدیم، دزفول.

¹ - لازم به ذکر است که این مقاله از پایان نامه کارشناسی ارشد محمد شکوهی اصل (دلالی خسروآبادی) اخذ گردیده است.